

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. XVIII. De Furtis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

TITVLVS XVIII.
DE FURTIS.

Postquam actum est Titulo præcedente de raptoribus, & rapina, quæ est
furti, nunc agitur de furto, quod est etiam peccatum contra septimum
ceptum Decalogi, quo prohibetur omnis iniqua rei alienæ ablatio, domi-
nii vel usurpatio. Et ut sic latè sumptum furtum comprehendit sub furti-
pinam, quæ sit per vim, & furtum propriè dictum, quod sit, sine vi,
hoc furto sic propriè sumpto, prout est species distincta à rapina, & aliis
aliis injustis acceptionibus in contractibus, agitur hoc Titulo, qui etiam
in Extravagantibus communibus.

S. I.

Quid sit furtum, & quotuplex?

I.

ASSERTIO I. Furtum sic dictum, vel à furno, id est, fusco seu nigro, eò quòd clam, & in obscuro fiat, ac plerumque nocte: vel à fraude, vel à ferendo, seu auferendo, sibi enim assert, & alii auferit, vel à græco vocabulo φῦρ, quod latine furem significat, l. 1. in princ. ff. De furtis, §. Furtum autem, 2. Instit. de obligat. quæ ex delicto &c. Definuit autem furtum à Jcto in cit. l. 1. §. fin. & §. 1. Institut. eod. Est conuictatio fraudulosa, lucrifaciendi gratiâ, vel ipsius rei, vel etiam usus ejus, possessionisve. Ubi additur, quod lege naturali prohibitum est admittere. Aliter verò, & clariùs ac brevius definitur furtum à S. Thom. 2. 2. q. 68. art. 3. & Azo p. 3. lib. 5. c. 11. Est occulta acceptio rei alienæ, invito domino. Utramque definitionem simul declarabimus.

II. Dicitur primò, *contractatio vel acceptio*, quod ponitur loco generis, quia ad furtum punibile in foro externo, non fufficit fola cogitatio, fivè voluntas furandi: unde qui furti faciendi caufa, conclave intravit, nondum fur eft, ut dicitur in l. *Vel gravis*. 21. §. *Qui furti*. ff. *h. t.* neque etiam verbo, vel fcripturâ fit furtum, l. *Si quis*. §. 2. §. *Neque verbo*, ff. *eodem*. Ubi additur, quare & opem, vel confilium dare, tunc nocet, cùm fecuta contractatio eft. Dicitur autem contractare, qui rem de loco in locum movet, feque transfert, l. *Poffideri*. 3. §. *Rem*. ff. *de acquir. poffeff.* neque enim ad furtum fufficit fimplex rei contactus, fed requiritur acceptio, fivè ablatio, per quam resex uno loco in alium moveatur, ut dictum. Deinde fub acceptione, fivè ablatione comprehenditur hïc etiam injufta detentio rei alienæ, quia eft inftar acceptiois, & moraliter cenfetur eadem actio, rem injuftè accipere, fivè auferre, & eandem retinere, quia eft acceptio continuata, S. *Thom. cit. art. 3. ad 2.* quòd fi quis rem, quam juftè accepit, poftea injuftè retineat, perinde facit, ac fi tunc primò injuftè acciperet, *Leff. l. 2. de juft. c. 12. dub. 1. n. 2.*

III. Dicitur secundò, *fraudulenta contrectatio*, quia furtum non committitur, sine fraudulenta voluntate, & affectu furandi, §. *Placuit. Instit. de ob-*

ligat, quæ ex delicto &c. Unde si quis rem alienam fide, accipiat, putans esse suam, & furtum non committit, ut si quis rem ex bonis suis, quem pro mortuum, qui vivus erat, tanquam hæres accipere voluerit, furtum non committit. *l. Si quis, §. 1.* Idemque est, si quis per iocum, vel ob rem sine animo furandi, rem accipiat, non committit furtum. *Agor cit. c. 11. §. Dicitur fraudulosa.* Per occasionem S. Thomæ dicitur occidere acceptum, quia non fit appetitè, vidente & resistente furtum distinguatur à rapina, quia fit, sciens, & vidente ac invito. Unde si quis accipit rem, nam sciens dominum videre, potius committit rapinam, quam furtum: si vero ignoret, dominum non re, est furtum, quia vult rem autem, & resistente, ita ut si sciret, ipsum videre, non acciperet. *cit. c. 12. n. 20.* quamvis etiam priore casu, si quis rem, vidente domino, fed non resistente, accipere illata vi, non fit propriè rapina, sed potius manifestum, de quo infra.

Obijces, ex eo, quòd crimen aliquod ad culpam non constituit speciem, esse causam peccati, sed potius diminuit peccatum, & tollit culpam, ergo ex eo, quòd furtum fiat occulte, & sine no re, quæ accipitur, non contrahit furtum capitalitiam. Respondetur cum S. Thoma cit. art. 1. aliquando occultatio solum circumstantia est minus peccati, ut cum quis occulte de linquit tantum verecundiam, vel ob scandalum aut lapsum tantum; & tunc non est speciale peccatum, constituit rationem peccati, sed potius mitigat, ut de verò est causa peccati, ut cum quis occulte facit, & utitur modo occulto, tanquam in medio iuriam alteri inferendam, vel ut tutius deponat aliquem lædat: & tunc occultum potest esse speciale peccatum, vel novam speciem peccati, ut in furto ideo fit occulte, ut possit res alterius auferri absque tante, & non volente, in quo consistit ratio peccati, & dolosa infausto, vel ablatio rei, & manifestæ, & detractio à contumelia, &c. II. §. Dicitur occulta, Less. c. l. n. 3.

IV. Dicitur tertio, *lucris facientibus*, non
si quis injuriæ causâ auferat rem alterius, non
tur reus furti, sed injuriæ, *l. qui injuriæ*
princ. ff. h. t. Ubi additur, nam maleficia rei
& propositum delinquentis distinguit. *lucris*
rem alienam in flumen abjiciat, vel ligne combat

pecus alienum occidat, obligatur ex damno, non ex furto. Vel qui alienam ancillam rapuit, non lucrif, sed libidinis causâ, non est reus furti, sed iniuriæ, l. Verum 39. ff. h. t. ubi ratio additur, non enim factum queritur, sed causa faciendi, quæ libido fuit, non furtum, *Azor. cit. c. 11. §. Dicitur lucri faciendi gratiâ.*

V. Dicitur quartò, rei alienæ, vel etiam usus ejus, vel possessionis, quia propriè furtum in re sua, seu propria committi non potest, cum quilibet re sua libere uti, & abuci possit, l. In re 21. ff. mandati, l. Sed etsi 25. §. Consultus, ff. de petis. hered. nisi in ea alius habeat jus aliquod, nimirum vel usufructum, vel possessionem, vel jus pignoris, vel custodiam: tunc enim si dominus, vel alius auferat illi jus, quod in re habet, censetur furtum committere, & reus est furti, ut ex exemplis postea afferendis patebit. Item si quis accipiat rem à domino pro derelicto habitam, vel quæ in nullius bonis est, furtum non committit, quia hoc fieri non potest, nisi sit, cui fiat, l. Falsus 43. §. Quod si dominus, ff. h. t. unde nec hereditatis jacens, id est, nondum aditæ furtum fieri potest, l. Hereditatis 68. l. Eum qui 15. §. Si res commodata, ff. eod. *Azor. cit. c. 11. §. Dicitur rei alienæ, ubi addit, etiam in re propria per accidens committi posse furtum, quoad DEUM, & ratione conscientie erroneæ, si quis accipiat rem, vel eâ utatur, quam putat esse alienam: sicut è contra, non committitur furtum in re aliena, si probabiliter credatur propria, §. Itatamen Instit. vi bon. rapt. Silvest. V. Furtum, n. 1.*

Addunt nonnulli in definitione furti, rei mobilis, & corporalis, quia in rebus immobilibus, ut sunt agri, & incorporabilibus, ut sunt jura, actiones, & servitutes, furtum propriè committi non potest, l. Verum 25. ff. h. t. quia talia nequeunt attraheri, vel auferri, idè quæ dicuntur potius vi, vel dolo occupari, ut repari, aut retineri, quàm furto furripi, *Azor. cit. §. Dicitur primò. Silvest. c. l. n. 1.*

VI. Dicitur ultimò, invito Domino, quia si quis bonâ fide, & probabili ratione ductus putet, contentum fore dominum, etiam si rem accipiat, vel usurpet, non committit furtum, l. Inter omnes 46. §. Rebelli, l. Qui re 76. in princ. ff. h. t. Et è converso, si credat aliquis, se domino invito, rem v. g. sibi commodatam contrectare, domino autem volente id fiat, non censetur furtum committere, §. Sed etsi credat Instit. de obligat. quæ ex delicto, &c.

Porto in dubio præsumitur dominus invitus, l. Qui res 48. §. Quod si dominus ff. h. t. ubi dicitur, veritate dominum etiam eum, qui ignorat, id est, eum qui non consentit, qui enim non consentit, dissentit, *Gl. ibid. V. Ignorat: & censetur dominus invitus, etiam si videat rem suam auferri, & non prohibeat, aut contradicat, scilicet ex metu, vel verecundia, l. pen. ff. eod. Gl. ibid. V. Prohibere: alioqui enim, si posset contradicere, & non contradicat, censetur consentire, Arg. c. Error 3. & c. Consentire 5. dis. 83. Silvest. c. l. n. 2. Azor. c. l. §. Dicitur, invito domino.*

VII. ASSERTIO 2. Furtum simplex, aliud est manifestum, aliud non manifestum, §. Furtorum autem Instit. de obligat. quæ ex delicto, &c. & l. 2. ff. h. t. Furtum manifestum est, cum is, qui furatur, in ipso facto, seu actu furandi, vel in loco, in quo furtum factum est, sive publico, sive privato, antequam inde digrederetur, vel postquam egressus est è loco, in quo

furtum fecit, cum re furtiva, priusquam illam perferret ad eum locum, quod destinaverat deferre, & illâ die cum eadem re permanere, sive à domino, sive à quovis alio fuerit visus, aut deprehensus, cit. §. Furtorum autem, ubi additur, sed eo pertulit, quod destinavit, tametsi cum re furtiva deprehendatur, non est fur manifestus, & l. Fur 3. & l. 2. seqq. ff. eodem. Furtum non manifestum est, quando fur non est visus, vel deprehensus, cum re furtiva, vel si sit deprehensus, postquam pertulit rem furtivam ad locum, quod destinavit deferre, ut à contrario colligitur, nam quod manifestum non est, hoc scilicet non manifestum est, l. Nec manifestum 8. ff. eod. De pœnis verò hujus utriusq; furti infra dicetur, sicut & de alijs varijs furtorum generibus.

§. II.

Quibus modis, & à quibus committatur furtum, vel non?

VIII. Generatim loquendo, non solum is, qui rem alienam, invito domino, auferit, interceptiendi causâ, sive sibi acquirendi, sed etiam is, qui illam contra voluntatem domini contrectat, vel eâ utitur, furtum committere censetur, §. Furtum autem sit Instit. de obligat. quæ ex delicto, &c. veluti primò, si creditor re sibi pignori data, vel is, apud quem res deposita est, eâ utatur, cit. §. Furtum autem, & l. Si pignore 54. in princ. ff. h. t. modò tamen depositum signatum sit, si sit depositum quantitatis, non certæ speciei, & invito domino, vel infcio, depositarius eo utatur, l. Si sacculum 29. ff. Depositum, & l. 3. c. eod. alioquin verò inficiando solum depositum, absque contrectatione, nemo facit furtum, l. Inficiando 67. ff. h. t.

Secundò, si commodatarius re commodatâ ad alium usum, vel modum, quàm commodata fuit, utatur, furti tenetur, ut si quis equo in longius iter, quàm concessus fuerit, utatur, invito domino, l. Qui inventa 40. ff. h. t. vel rem sibi commodatam alteri commodaverit, sine voluntate domini, cit. l. Qui pignore, §. 1. ff. eodem. nisi quis probabiliter credat, se uti commodato, alio modo, quàm conventum fuerit, domino non invito, quia id permetteret, si sciret, furtum enim, sine affectu furandi non committitur, §. Placuit, Instit. de oblig. ex delicto, &c.

Tertiò, qui rem alienam invenit jacentem in loco privato, vel in via publica, & lucri faciendi causâ sustulit, seu animo retinendi, furti tenetur, sive sciverit, cujus sit, sive ignoraverit, nihil enim ad furtum minuendum facit, quòd, cujus sit, ignoret, l. Falsus 43. §. Qui alienum ff. h. t. Secus est, si illam accipiat, animo restituendi domino, vel ei, qui ostenderit esse rem suam, cit. l. Falsus, §. Proinde. Vel si acceperit rem inventam, quæ à domino pro derelicta habitata est, etiam si animus furandi adfuerit, neque enim furtum sit, nisi sit, cui fiat, cit. l. Falsus, §. Quod si dominus: neque etiam tenetur furti, si inveniens aliquid in via, illud capiat, quia probabili ratione ductus, putavit esse derelictum, cit. l. Falsus, §. Sed si, ff. eod. *Farinac. in praxi crimin. p. 6. q. 168. n. 67. & 68.*

IX. Quartò tenetur etiam furti mandans fieri furtum, eo secuto, *Farinac. cit. q. 168. n. 52.* Item dans consilium ad furtum faciendum, vel qui ahâs ad illud ministerium, opem, seu auxilium præstat, §. Interdum quoque Instit. dicto Tit. l. In furti 50. §. Consultum,

Consilium, & l. *Is qui* 34. ff. h. t. modò furtum reipsa sit secutum, tunc enim consilens, vel opem ferens eadem pœnâ tenetur, *Card. Tuschus V. Furtum, concl. 562. n. 1. & 2. Farinac. c. l. n. 33. & 2. seqq.* furto autem non secuto, qui consilium, vel opem ad furtum præstitit, furti non tenetur, l. *Si quis uxori* 52. §. *Neque verbo* ff. h. t. ubi dicitur, quare opem ferre, vel consilium dare tunc nocet, quando secuta est contrectatio, *Farinac. c. l. n. 39.* ob solum autem consilium furi datum, tunc tenetur quis furti, cum aliâ non erat facturus is, cui consilium datum est, *Gl. in cit. §. Neque verbo*, *V. Vel consilium*, si enim sine consilio fuerat furaturus, non punitur consilens, eadem pœnâ, quâ fur, saltem ordinariâ, sed solum extraordinariâ, *Farinac. c. l. n. 41.* Sed & receptantes furem, & res furtivas scienter, easque occultantes, furti tenentur, & pari pœnâ puniuntur, §. *Conceptum* 4. in fine *Instit. de obligat. quæ ex delicto* & c. ubi dicitur, omnes, qui scientes rem furtivam susceperint, & celaverint, furti non manifesti obnoxij sunt, & l. *Qui eas* 48. §. *Qui furem* ff. h. t. Aliud est, si ignorantes receperint fures, vel res furtivas, tunc enim non tenentur furti, colligitur ex cit. §. *Conceptum* à contrario sensu. *Farinac. c. l. n. 56. & 59.*

Quintò, filius familiâs verè etiam committit furtum, si furti res paternas, §. *Hi qui* *Instit. dicto Tit.* quia est verè diversa persona à patre, & verè contrectat rem alienam, cuius non est dominus: similiter & servus auferens res domini, quamvis contra eos furti agi non possit, l. *Servi* 17. in princ. ff. h. t. & l. *Eos qui* 14. c. eod. & ibi *Gl. V. Eodem.* Item socius si re communi utatur, reus sit furti, quoad partem socij, quâ eo invito, utitur, l. *Si socius* 45. ff. h. t.

X. Sextò, aliquando tamen rei suæ furtum quis committit, §. *Aliquando autem* 10. *Instit. dicto tit.* veluti si dominus rem suam, cuius ususfructus ad alterum spectat, usufructuario furti, l. *Creditoris* 15. §. 1. ff. h. t. aut si dominus rem suam alteri commodatam clam auferat, furti tenetur, siquidem commodatarij intersit rem commodatam retinere propter expensas, quas in ea fecit, alioquin furti cum domino agi non potest, l. *Si quis* 59. ff. eodem. Vel si debitor rem suam oppignoratam creditori subtrahat, furtum facere videtur, siue ei possidenti auferat, siue non possidenti, ut si debitor rem pignoratam, quam tamen creditori non tradidit, alteri vendit, l. *In actione* 19. §. ult. l. *Si is, qui rem* 66. in princ. & l. *Si debitor* 79. ff. h. t. Ratio est, quia furtum fit, non tantum ipsius rei, id est, proprietatis, sed etiam usus-fructus, alteriusve juris, aut possessionis, l. *Itaque* 12. §. *Sed etsi*, ff. h. t.

Septimò, qui beneficium Ecclesiasticum, sine legitima institutione, occupant, vel beneficia, quæ per adeptionem aliorum, ipso jure, vacant, retinent, Jure Canonico quasi furtum, aut rapinam committunt, c. *Non furem* 10. caus. 7. q. 1. c. *Dudum* 54. de *Elect.* & c. *Sepe* 18. de *restit. spoliat.* ubi *Gl. V. Injustè* detinere, ait, Jura pro eodem reputant, auferre, & injustè detinere: quamvis propriè furtum non sit, quippe quod non committitur in re immobili, vel incorporali, quæ contrectari, siue auferri non potest. At verò mala fidei possessor fructus beneficij, vel alterius rei injustè percipiendo, verè, ac propriè furtum committit, *Abb. in cit. c. Dudum*, n. 19. & *ibid. Laym.* n. 3.

XI. Præterea non solum fur, sed etiam conscius, qui furem non indicat, reus est furti, dicitur in c. *Qui cum fure* 4. h. t. ubi dicitur, cum fure partitur (accipiendo partem furti), consentiendo, vel occultando, nam & talis reus tenetur, de furto, §. *Interdum quog;* *Instit. dicto tit.* *Gl. titur*, & *Hosiens.* occidit animam suam, p. c. 29. v. 24. Non solum autem fur, sed etiam reus tenetur, qui furti conscius, quærens profitore (id est, domino, vel quocunque alio, cui interest, l. *Interdum* 78. ff. de *V. S. Gl. hic V. 24.*) non indicat, scilicet furem. Ratio est, quia consentientes, & agentes pari pœnâ puniri debent, *Quarta* 47. de *sentent. excom.*

XII. Pro intellectu hujus c. notandum licet furti conscius, si id non revelet dominum, sit particeps quoad culpam, quia saltem cepto charitatis tenetur quilibet, si committit, quæ periculo, aut damno proprio, id est, proximo ab injuria defendere, cit. c. *Quarta* *Dilecto* 6. eodem in 6. ubi dicitur, qui potest, pro repellenda ipsius injuria, suum auxilium, & negligit, videtur injuriantem esse particeps ejus culpæ: non tamen obligatur restitutionem, si non manifestet furtum, nisi ex publico officio, adeoque ex justis criminibus, & injurijs obviare. Unde etiam non tenetur, saltem ex charitate, indicare furem, à domino recuperari non possit res furto abducta, fur indicetur, si sciat, in quo loco fures, fur: nec potest, si furem, vel rem furtivam non nit, sine omni labore, & expensis, quæcumque ob restitutionem rei furtivæ, vel ob indicandum furem, nisi quid liberè, & gratiò datum fuerit, ipso domino rei inventa, *Coram. in reg. p. 2. §. 3. n. 4. & 5. Abb. hic. n. 2.*

Notandum secundo, Jure ex officio laico, cum procedit per inquisitionem generalem, per compellere subditos ad indicandum furem, & Magistratus tenetur, omnibus modis hujus, per Provinciam à malis hominibus, *Abb. hic. n. 1.* etiam Episcopi, vel eorum Vicarij possunt, ad salutem partis, publicare monitorias generales, contra excommunicationis latæ sententiæ, contra qui res alienas injustè detinent, nisi illarum totum tempus restituerint: vel si eos, quos iniquè lata detinere sciunt, non revelaverint, *Abb. hic. n. 5. Navarr. in man. c. 17. n. 114. & 115. in collect. in cit. c. 4. h. t. n. 3.* & sumitur ex ea, quæ fitur, in 6. nisi tamen accipiens alienum, sit restituere, in compensationem certi debiti legitime, lutionem aliter commodè obtinere non potest, tum enim ipse detinens titulo compensationis, lis decreti pœnalis, non tenetur id restituere, revelare creditorem, qui talem compensationem fecit, nec ideo excommunicationem incurrat, nisi talis decreti est punire eum, qui iniquè cepit, non qui justè, nempe in compensationem, rest. *V. Furtum*, q. 15. n. 19. *Molin.* tr. 2. de *spoliat.* 692. n. 2. & 3. & alij apud *Barbof. hic. n. 4.* tenetur, vel talium monitoriarum generalium restituere rem alienam, si ea indigeat ad salutem propriam necessitatem, *Barbof. hic. n. 4.* de quo plura apud eundem videri possunt.

Notandum tertio, non est licitum aliquid accipere à fure, ut non indicetur, vel ut occultetur, l. *Qui reus* 48. §. *Qui furem*, ff. h. t. l. *Idem* 4. §. *fin.* & l. *seq. ff. de condit. ob turp. caus.* & colligitur ex cit. c. *Qui cum fure*, h. t. secundum unum ejus intellectum, *Abb. ibid. n. 3.* Similiter si quis non indicat furem, quia divisit rem furtivam cum illo, reus est furti, qui est alter intellectus hujus c. *Abb. ibid. in fine.*

XIII. Denique etiam ille furti reus est, qui ob necessitatem famis, vel paupertatis alienam rem aufert, prout habetur in c. *Si quis* 3. h. t. ubi dicitur: » Si quis propter necessitatem famis, vel paupertatis, furtus fuerit cibaria, vestem, vel pecus, peniteat tres hebdomadas, & si reddiderit, non amplius cogatur jejunare.

Quod tamen intelligendum est de necessitate modica, sive non gravi, nec multum urgente, ut docet S. Thom. 2. 2. q. 66. art. 7. ad 1. Gl. hic V. Penitent. Hostiens. & *Abb. n. 1.* tunc enim rem alienam auferens, non ex toto excusatur à culpa, & poena, quamvis minus puniatur, quia nec levissima culpa in delictis omnis poenae expert esse debet, l. *In lege* 44. ff. ad Leg. Aquil. imò talis peccat etiam non restituendo, quando commodè potest, & ideo poenitentia ei imponitur, quæ tamen ei remittitur, si statim restituat id quod accepit, ut patet ex cit. c. *Si quis in fine*, unde etiam pro re minima, seu modici valoris datur actio furti, ut pro gallina domestica, §. *Gallinarum Instit. de rer. divis.* & constat etiam ex l. *Vulgaris* 21. ff. h. t. & c. *ult. caus.* 14. q. 6. ubi dicitur, fur non solum in majoribus, sed etiam in minoribus judicatur, non enim id, quod furto ablatum est, sed mens furantis attenditur, *Clarus §. Furtum, n. 23.* & alij DD. communiter.

XIV. Hinc infertur primo, si quis in extrema necessitate constitutus, ob quam imminet ei periculum mortis, vel gravis, & periculosa infirmitas, accipiat res alienas sibi necessarias, maxime cibaria, non peccat, sed excusatur ab omni culpa, & poena, ideòque nec poenitentia est ei imponenda, *Arg. c. Discipulos* 16. & ibi Gl. V. *Fame, dis. 5. de consecr.* quia necessitas non habet legem, & in tanta necessitate omnia sunt communia, c. *Non satis* 14. c. *Pasce* 21. dis. 86. Hostiens. *hic in princ.* Imò potest quis tunc etiam alias res, quam comestibilia, quando hæc non repetiuntur, accipere, & ijs venditis, comparare sibi panem, & cibaria, quia in cit. c. *Si quis, h. t.* fit mentio de cibarijs, veste, & pecore, solum exempli causâ, exempla autem non restringunt regulam, & paria sunt, quod quis rapiat panem, vel pecuniam ad emendum panem, *Barbos. hic n. 4.* sed & probabile est, etiam in valde gravi necessitate, etsi extrema non sit, ut si urgeat necessitas gravis morbi, famis, nuditatis, licitum esse clanculum furripere à divitibus, si aliter gravi illi necessitati succurri non possit, imò etiam per vim rapere, quia cum dives in tali casu teneatur ex præcepto charitatis dare, consequenter pauper potest, sine injuria illius, id accipere, nec committit furtum, quia Dominus tenetur consentire, nec potest rationabiliter esse invitatus, *Less. l. 2. c. 12. n. 71. & 72. Barbos. c. l.*

XV. Infertur secundò, etsi ferè communis DD. sententia teneat, quòd is, qui in extrema necessitate constitutus abstulit rem alienam, ut sibi indigenti subveniret, postea locupletior factus, teneatur

Tomus V.

ad ejus restitutionem, tum quia extrema necessitas facit res alienas communes solum quoad usum, non quoad dominium, quod non transit in accipientem: tum quia necessitas adveniens debitum antiquum non extinguit, sed solum suspendit ad tempus, donec debitor ad pinguiorem fortunam pervenerit: nam quamvis acceptio fuerit licita, & lege permessa ad evitandum gravius malum mortis: non tamen ut rem quasi suam habeat, cum non tam acceperit rem communem, quam communicandam à domino, ex lege charitatis, & misericordiae, ut patet ex l. 2. §. *Cum in eadem*, ff. de Lege Rhodia de jactu: nec tenetur dominus rem suam donare extremè indigenti, sed satis est, quòd commodet, & mutuet, reddendam, cessante necessitate, *Navarr. in Man. c. 17. n. 61. & 62. Covarr. in reg. Peccatum, p. 2. §. 1. n. 4. Clarus §. Furtum, n. 25.* ubi ait, hanc opinionem esse tutiorem, quamvis in foro externo non recederet à secunda, *Zaf. in Commentar. in Decretales h. t. n. 46.* & plures alij.

XVI. Nihilominus tamen contraria sententia est probabilior, & verior, quam tenet *Silvest. V. Furtum, q. 5. n. 10. dicto 3. Azor. p. 2. lib. 12. c. 8. q. 7. Barbos. in Collect. in cit. c. Si quis, n. 3. h. t.* dummodo dominus rei ablatae non sit in pari necessitate constitutus, tunc enim nec auferre liceret: quia in pari necessitate potior esse debet conditio possidentis. Si verò extremè egens rem consumpsit, nihil restituere tenetur, etiam si posset. Ratio est, quia omnis obligatio restituendi oritur, vel ratione rei acceptæ, vel ratione acceptionis: sed is, qui consumpsit rem alienam in extrema necessitate positus, non obligatur ex re accepta, quia non habet rem penes se, cum bona fide consumpsit: nec ex acceptione, quia accepit non injustè, sed justè, ex lege permittente in extrema necessitate, quæ omnia facit communia: & ex alia parte non accepit ex contractu, vel quasi contractu, ex quo alias teneretur, ergo nulla est obligatio restituendi.

Nec refert, quòd res aliena accepta in extrema necessitate non transeat in dominium accipientis, sed tantum facit, ut re licitè uti possit pauper: quia quamvis ante consumptionem non sit dominus rei, tamen hoc ipso, quòd licitè, & turâ conscientia potest illam consumere, per consumptionem factus est dominus, ideòque restituere non debet, sicut possessor bonæ fidei, si consumat fructus ex re aliena perceptos, ipsâ consumptione facit eos suos, ita ut restituere non teneatur. Non obstat secundò, quòd debitor rei ex contractu, vel quasi contractu, superveniente extremâ necessitate, etiam si illam consumpsit, ejus pretium, seu æstimationem solvere teneatur, si postea locupletior factus fuerit, ut solvere possit, ergo similiter si quis ob summam necessitatem rem consumpsit. Sed negatur consequentia. Ratio diversitatis est, quia debitum ex contractu, vel quasi contractu, ex delicto, vel quasi delicto, superveniente summâ necessitate, non omnino extinguitur, vel perimitur, sed tantum suspenditur, & quasi sopitur, ideòque debitor ditior factus illud solvere tenetur, non ratione rei acceptæ, quam non habet amplius: sed ratione obligationis ex priore contractu, vel quasi contractu, delicti, vel quasi delicti, quæ per necessitatem extremam non est extincta. At verò

I i

quando

quando quis accipit rem alienam necessitate extrema coactus, eamque consumit, non cogitur illam restituere, quia cum tam gravis necessitas res omnes faciat communes, & proprias accipientis, & consummentis, obligatio restituendi est omnino extincta, cum nemo quod suum, seu proprium est factum, restituere teneatur; neque ex priore aliquo contractu, vel quasi contractu, delicto, vel quasi delicto teneatur. *Azor. c. l.* Denique non obstat, quod dicitur in *l. Nescimus 34. ff. de negotiis gestis*, cum quia alimenta præbuit in necessitate constituto, posse ea repetere, si protestatus sit, se ea reperituruum. Nam ibi sermo est de præbente alimenta indigenti, sed non extreme, *Azor. c. l.*

XVII. Porro non tantum si in extrema, sed etiam in valde gravi necessitate constitutus auferat res alienas, non tenetur illas restituere, etsi postea ditior factus sit, si tenebatur dives subvenire, ob eandem rationem, *Silvest. V. Furtum, cit. q. 5. dicto 2.* quia qui semel acquisivit jus perfectum in re accepta, non tenetur illam restituere, etsi causa accipiendi, ob pinguiorem fortunam, cesset. Idemque dicendum est, si quis accipiat rem alienam, non ut sibi, sed alteri v. g. Titio, extreme, vel valde graviter indigenti subveniat, *S. Thom. cit. q. 66. art. 7. ad 3. Azor. cit. c. 8. q. 8. in fine.*

§. III.

De pœnis furti Jure Civili statutis.

XVIII. Queritur primò, quænam sint pœnæ civiles furti Jure communi Cæsareo statuta? Resp. Pœna pecuniaria furti manifesti est, ut præter rem furto ablatam, solvatur quadruplum: furti verò non manifesti, duplum. *§. Pœna, & §. ult. Instit. de obligat. quæ ex delicto &c.* & ad hoc datur actio furti, quæ merè pœnalis est, sive tantum ad pœnæ persecutionem pertinet, nec in eam venit ipsa res, *cit. §. ult. & l. Qui vas 48. in princ. ff. h. t. ita tamen ut in hac pœna verum rei ablata pretium multiplicetur, non id quod interest, & ipsa rei æstimatio fieri debeat tempore, quo furtum commissum est, l. In furti 50. in princ. ff. h. t.* Ratio autem, cur furtum manifestum gravius puniatur, quàm non manifestum, est, tum quia delicta, quæ aperte fiunt, malum exemplum, & scandalum præbent, ideòque graviora censentur, quàm quæ occultè, & secretò fiunt: tum quia manifestum furtum majorem arguit impudentiam, nec caret suspitione inferendæ violentiæ, *Harprecht §. Pœna Instit. dicto Tit. ubi plures rationes adfert.*

Porro hæc actio furti pœnalis competit domino, & ei tantum, cuius interest, furtum factum non esse, *l. Tam is 11. ff. h. t. & datur contra eum, qui furtum fecit, etiam si res ablata perierit, l. Inter omnes 46. in princ. ff. h. t. etiam contra impuberem, & doli capacem, l. Impuberem 23. ff. eod. non autem in hæredem furis, quia pœnalis actio est, l. 1. ff. de priv. delict. Item datur contra eos, qui opem, vel consilium dederunt, vel receperunt rem furtivam, *l. Eos qui 14. C. h. t. contra domesticas verò personas non datur, ut filiumfam. & servum, l. Servi 17. ff. eod. quia**

censentur eadem persona cum patre, vel nec contra uxorem mariti, constante matrimonio idque in honorem matrimonij, cum sit actio & famola, *l. 2. C. verum amatorum.*

Præter actionem hanc furti pœnalem, etiam aliæ rei persecutoriæ, ut rei vindictæ datur domino contra quemcunque possidet. *§. fin. Instit. de obligat. quæ ex delicto &c.* actio non refuso, *l. 2. C. h. t. & competit cum solutam quadrupli, vel dupli pœnam, l. 54. §. Cum furti ff. h. t.* Item datur condictionem domino tantum, ejusque hæredi adveniens ejusque hæredem, sive is fuerit manifestus non manifestus, quia est actio personalis, contra hæredem, sive rem ablatam possidet non, & quamvis nihil ad eum pervenerit, singulari in odium furum inventum, ne fidei hæredes habeant, *l. 1. l. Ex furtiva, l. 1. §. 2. l. Si ve 12. ff. de condict. furti.* neque actio per conditionem, neque hæc per illam, quia actio furti petit legitimam pœnam, rem ipsam, *cit. l. Si pro fine, §. 1.* quia si furtiva extincta tanquam extans adhuc condictionem repeti à fure potest, quia cum rem, inventam contractaverit, semper censetur in ea moram facere, *l. fin. ff. de condict. furti, & omnes, ff. h. t.*

XIX. Queritur secundo, quænam sint criminales furti simplices? Resp. Jure Cæsareo demnatus furti est infamis, *l. Ab infamia 4. §. 1. h. t. qui not. infam.* Etsi verò eodem Jure Cæsareo, pro furto nec pœna mortis, nec ab infamia, nec membri imponi possit, sed aliter castigabitur, *Auth. Sed novo jure C. de servis fignis, l. 1.* pœnâ arbitrariâ; tamen hodie ex constitutionibus, apud plerosque populos pœna capitalis indiget propter furtum, si sit magnum, vel levis tantum, *Menoch. de arbit. Judic. c. 191. n. 5. Zaf. ff. h. t. n. 39.* Extat etiam Constitutio à Tit. Imp. libr. 2. feudor. Tit. 27. §. fin. ut si quis quatuor solidos valens, aut plus fuerit furatus, laqueo pendatur; si minus, scopis, & forcipe excrucietur, tundatur. Ubi *Gothofr. lit. H. ait, solidum XII. denarios, seu grossos, vel unum aureum, &c.* Jure passim legitur, *Wesemb. in parat. ff. h. t. c. l.* quamvis ea Constitutio de eo tantum loqui videatur, cum furtum in crimen factum violatæ pacis coincidit, ut patet ex Rubrica, qui est de pace, & ejus violatoribus. Postea verò Carolus V. Imp. aliam Constitutionem edidit, quod furtum est, ut fures, qui semel deprehensi fuerint, si tertio in furto non manifesto, & quod quatuor renos non excedit, levius: qui bis, aut tertio, ultimumque supplicio, pro differentia tamen ætatis, & loci consuetudine, puniantur, ad pœnam laqueo suspendantur.

XX. Circa quam Constitutionem sunt notanda. Primò, quamvis aliqui de hujusmodi pœnæ in fures latæ justitia dubitent, quia durum, & inhumanum videtur, eum, qui in pœnam tantum deliquit, in corpore punire, & multo ei pro bonis temporalibus ablati vitam, inter quæ nulla est proportio, cum pœnis longè superioris ordinis sit, & pœna

omnibus bonis temporalibus, pœna autem debet esse proportionata delicto: nihilominus tamen licitum, & iustum esse fures in furca suspendere, & ultimo supplicio afficere, præsertim si sint incorrigibiles, communiter hodie tenent Jurisperiti, & Theologi. Covarr. l. 2. var. resol. c. 9. n. 7. Vasq. in opusc. mor. tr. de restitut. c. 5. §. 1. dub. 7. n. 36. & alij plerique. Idque quia ita necessarium est ob furorum frequentiam ad publicam pacem, & tranquillitatem servandam, & reſtræmandam hominum crescentem malitiam, & avaritiam, ac rapacitatem, quæ alijs modis, & pœnis levioribus coerceri non potest, ut expetentia testatur.

XXI. Notandum secundò, pro unico etiã furto simplici, si qualitate, & quantitate magnum sit, & enorme, posse inferri pœnam mortis, tenet Covarr. c. l. Menoch. cit. casu 295. n. 9. & alij apud ipsos, idque suaderi videtur ex Constitutione Frederici suprà cit. quæ tamen loquitur de furto non simplici, sed seditioso, per quod pax publica est violata, quæ sententia sequenda est, ubi statuto, vel consuetudine approbata est. Contrarium tamen tenet Clarus §. Furtum, n. 9. ubi ait, hanc esse sententiam communem, Farinac. in pract. crim. p. 7. q. 167. n. 47. Fachin. l. 9. contr. c. 91. Harprecht §. Pœna manifesti Instituit. de obligat. quæ ex delicto c. n. §. 6. & alij ab ipsis cit. Ratio est, quia nulla lege, aut jure reperitur cautum, ut fur pro unico furto morte muldetur; neque verò Juxta debet esse rigidior in pœnis imponendis ipsâ lege, l. Perspicendum 11. & l. pen. ff. de pœnis. Et cum olim non capitalis, sed solum pecuniaria pœna furti, jure communi, fuerit statuta, ideo standum est adhuc jure antiquo, nisi ubi pœna capitalis jure novo est expressa. Nec obstat Constitutio Carolina, in qua habetur, quòd is, qui unâ vice admittit furtum, laqueo in furca, si mas sit, fœmina verò cum immersione in aquam, vitam finire debeat: nam loquitur non de simplici furto, sed seditioso, sive eo, quod cum effractione, violentia, aut armis factum est, Harprecht c. l. n. 64. nihilominus tamen gravius puniri debent, qui magnas res surripunt, quàm qui parvas, videlicet damnando eos in metallum, vel opus publicum, vel ad triremes, vel fustigatione, vel aliâ ratione, citra mortem tamen. Idem c. l. n. 63.

XXII. Notandum terciò, similiter pro secundo furto non imponitur pœna mortis, licet imponenda sit gravior, quàm pro unico, videlicet abscissio auriculæ, vel manûs, vel alia nota corporalis, vel pœna flagellorum, vel triremium ad tempus, Farinac. cit. q. 167. n. 42. & 43. attamen ad imponendam pœnam mortis, ut quis in furca suspendi possit, saltem ex generali consuetudine requiritur, ut tria, vel plura furta commiserit, qui fur famosus dicitur, sive qui furari consuevit, Menoch. cit. casu 295. n. 17. Covarr. cit. c. 9. n. 7. Farinac. c. l. n. 48. quamvis in multis locis fœmina propter furta non suspendantur, sed gladio plectantur.

XXIII. Porro tria furta hic accipiuntur, non quæ continuato actu, sed diversis, & interpolatis temporibus sunt commissa, nam continuatio facit unum actum: unde si quis uno die, actu continuato, plures res fureretur, unicum furtum reputatur, l. Eum qui 14. §. Idem dicunt, junct. Gl. V. Sed non in totum, ff. h. t. Clarus cit. §. n. 14. Farinac. c. l. n. 73. Non requiritur etiã,

ut omnia tria furta sint commissa in eodem territorio, sed etiã furta commissa, extra territorium, in quo ob ultimum furtum reus est captus, faciunt numerum, seu computantur cum ultimo furto, in ordine ad pœnam mortis inferendam, nam & alibi commissa affectum, & actuum frequentiam, ac consuetudinem indicant, unumquæ aliud aggravat, Clarus cit. §. n. 10. Menoch. c. l. n. 18. Farinac. c. l. n. §. 1. & §. 9. Nec etiã refert, quòd de prioribus furtis fuerit absolutus, vel illa ei remissa sint ex gratia, quia remissio non minuit iteratum crimen, sed potius augeat, Clarus c. l. n. 13. Farinac. c. l. n. 68.

Denique etiã si fur, propter duo priora furta jam fuerit punitus, nihilominus propter tertium postea commissum est suspendendus, quia furta duo priora non computantur, ad ea iterum puniendâ, sed ad aggravandum tertium furtum, & puniti ob priora delicta, si ea continent, gravius puniendi sunt, l. Capitalium 28. §. Solent ff. de pœnis, Clarus c. l. n. 12. Menoch. c. l. n. 19. Farinac. n. 64.

XXIV. Notandum quartò, non est sufficiens indicium ad condemnationem de furto, quòd res furtiva apud aliquem sit reperta, imò nec ad torturam, nisi ille sit homo suspectus fidei, & malæ famæ, fieri enim sæpe potest, ut quis ignorans apud se habeat rem furto surreptam, cum tamen ad furtum requiratur, ut quis scientiam habeat rei furtivæ, vel ut quis bonâ fide emerit, vel alio titulo acquisiverit rem furtivam, Clarus §. Furtum, n. 5. Harprecht §. Furtorum autem, n. 25. Instit. de obligat. quæ ex delicto c. n.

Notandum quintò, non valet statutum, nec consuetudo, ut res furtivæ à furibus ad mortem condemnatis ereptæ sisco adjudicentur, sed dominis, quibus sunt ablatae, restituendæ sunt, quia alioquin cum jactura, & damno alterius locupletaretur, quod iniustum est, & contra naturam, l. Nam hic 14. ff. de condict. indeb. c. Locupletiores 48. de R. l. in 6. & cum dominus nihil deliquerit, non debet re suâ, propter delictum furis, privari, l. Crimen 26. ff. de pœn. & l. Sancimus 22. C. eod. & hæc res ansam præberet iniquis, & avaris Magistratibus suspendendi fures, ut bona furto ablata sibi vindicare possent, Harprecht. cit. §. Furtorum autem, n. 28. & seqq.

§. IV.

Quomodo puniantur furta jure Canonico?

XXV. Prima pœna furti est depositio ab Ordine, & Officio Clericali, prout statuitur in c. Presbyter 12. (qui est desumptus ex Canonibus Apostolorum) dist. 81. ubi habetur: Presbyter, aut Diaconus (vel alius Clericus) qui in furto captus, sive deprehensus, & convictus (per sententiam confessionem propriam, vel evidentiam rei, Gl. ibid. V. Captus est) deponatur, non tamen communione privetur, sive excommunicetur. Bernard. Diaz. in pract. crim. Can. c. 94. n. 1. Si tamen Clericus ob furtum depositus incorrigibilis fuerit, excommunicari debet: deinde contumaciâ crescente, anathemate fecti (id est, solemniter excommunicari) & tandem si in contumaciâ perseveret, per sæcularem Potestatem est com-

primendus, seu puniendus, ita ut exilium, vel alia legitima poena ei inferatur, prout habetur in *c. Cū non ab homine* 10. de *Judiciis*, *Gregor. Tholosar. Synagm. Juris univ. p. 3. lib. 37. c. 2. n. 23. de quo plura sup. lib. 2. Tit. 1. sec. 3. §. 4. prædicta autem poena depositionis non est imponenda, quando furtum est leve, & parvi momenti, Diaz. c. l. in addit. lit. A.*

XXVI. Altera poena furti est, quod Clericus convictus, & condemnatus de furto infamis efficitur, *c. Infames* 17. ibi: *Similiter fures, caus. 6. q. 1.* sicut Laicus condemnatus in foro seculari, quia quicumque secundum leges est infamis, est etiam infamis secundum Canones, nisi reperiatur oppositum statutum, *c. Euphemium* 7. §. *Hinc colligitur caus. 2. q. 3. Diaz. cit. c. 24. n. 2. in fine*, ubi addit, quod si Clericus esset condemnatus tantum ad restitutionem rei furto subtractæ, per hoc non fieret infamis, quia potest intelligi, quod fuerit actum conditione furtivâ, quæ non infamat, non actione furti, quæ infamat, sicut in legibus civilibus id de Laicis statutum est.

XXVII. Hinc inferitur, quod is, qui publicâ infamiâ furti est notatus, quia fur est manifestus, aut convictus in iudicio de furto, non potest, sine dispensatione, ad Ordines promoveri, quia cū debeat ab Ordine, si quem habet, deponi, multò minùs ad eum admitti potest: idemque est de alijs delictis notorijs *c. fin. de temp. ordin. Abb. in c. Ex litteris §. ult. n. 3. h. t.* At verò fur occultus (etiam sacrilegus) post restitutionem, & poenitentiam peractam, ad Ordines promoveri potest, prout constat ex *cir. c. ult. h. t.* Nam cū quidam Clericus B. nomine, calicem in Ecclesia minùs cautè relictum furripuisset, & longo tempore retinuisse, postmodum illum restituit, & volebat ad sacros Ordines promoveri. Consultus super hoc Papa Alexander III. ab Episcopo Cremonensi, ei mandat, ut si fur ille sacrilegus spontè confessus fuerit crimen, & exinde Ecclesiæ, cuius erat calix, satisfecit, nec est super hoc notâ, vel infamiâ manifestâ aspersus (furti scilicet, quæ gravat opinionem, l. 2. ff. de obsequ. à liber. præstand. & à promotione ad Ordines repellit, *c. Tantijs 3. dis. 81. Gloss. hic V. Infamiâ, & Hostiens.)* post peractam poenitentiam, aut congruam partem illius, ad sacros Ordines ipsum promoveat, dummodo aliâ idoneus sit.

XXVIII. Ex hoc cap. colligitur primò, quod quinque requirantur, ut possit fur promoveri ad Ordines, primò, quod spontè fuerit confessus delictum, quia mitius agitur cum spontè confesso, quàm cū convicto, *c. Presbyterum 3. dis. 50. c. Non dicaris 11. caus. 12. q. 1. Gl. hic V. Spontè.* Secundò, ut satisfaciatur laico, aliâs enim poenitere non potest, quia non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, modò possit quis satisfacere, & restituere, *Gl. hic in notatis.* Tertiò, quod non fuerit publicè infamatus de furto. Quartò, ut peregerit poenitentiam, vel saltem partem illius, quia licet quis satisfecerit restituendo rem furto ablatam, nihilominùs poenitentia est ei imponenda, *Gl. hic in notatis*, per quam satisficit *DE O, c. Apud misericordem 10. caus. 32. q. 1.* Quintò, ut aliâs sit idoneus, *Abb. hic n. 5.* quare regulariter potest criminofus, si delictum sit occultum, & nulla inde infamia sit orta, promoveri ad Ordines, post peractam poenitentiam, vel partem illius, etiam Jure commu-

ni, & sine dispensatione, *c. ult. de temp. ordin. V. Promoveri, & Hostiens. in fine, & Abb. vis secundum aliquos, qui dicunt etiam delictum reddi aliquem irregularem, disquiratur, Gl. hic in fine.*

Colligitur secundo, quod furtipius quam ex Ecclesia non est ipso jure, sed factum communicatus, ut patet ex *cir. c. ult. h. t.* in quo ex Ecclesia calicem furripuit, & tamen poenitentiam, & poenitentiam, potest promovere, & ad sacros Ordines, ergo non fuit excommunicatus, quia hæc impedit promotionem ad Ordines, *cum illorum 32. de sent. excom.* unde etiam non mandavit Clericum illum absolvi a communicatione, quamvis talis sacrilegus furtorum rerum Ecclesiæ sit excommunicandus, *stus 16. de foro compet.* si tamen talis furtum effregisset, esset, ipso facto, excommunicatus, *questi 22. de sent. excom. Abb. hic 2. & diffini.*

Colligitur tertio, quod etiam si, quoniam nam minùs cautè dimissam, seu relictam in loco privato vel publico, accepit, furtum commisit, nisi inquirat dominum rei, paratus ei restituere, ut colligitur ex hoc cap. & notat *Abb. de quo dictum supra §. 2. n. 8. h. t.*

XXX. Porro præter altas poenas, quæ in *c. Si quis 17. caus. 17. q. 4.* (qui excommunicatus ex Penitentiali Romano) si Clericus fecerit, tum capitale, furando quamlibet rem pretij, septem annis poenitet: Laicus vero, quæ. Si verò rerum minorum semel, vel bintum fecerit, reddere debet, & uno anno in poenitentia aquâ poenitere, & si reddere non possit, minuat. Verum Canones antiqui poenitentias præscribunt antiquatæ, nec amplius in usu.

XXX. Postremò illud hic addendum, si fures, & latrones in furando, & depredando occidantur, non est pro eis orandum, sed si comprehensi, aut vulnerati Presbytero, vel Diacono confessi fuerint, Communio non est eis neganda, prout habetur in *c. Fures 2. h. t.* quod est doctrinæ Concilio Tributiensis.

Ubi pro explicatione notandum, poenitentiam in delicto aliquo flagranti, præsumitur deinde in illo peccato, idèque pro eo non est ordinanda Ecclesia, nec oblationes offerenda, nisi ex legibus exterioribus de ipsius poenitentia, & satisfactione constet, *c. Pro obeuntibus 21. caus. 13. Placuit 12. in fine, & ibi Gl. caus. 23. q. 1. Abb. X. not. 1. & 2.*

Notandum secundo, quod hic dictum de confessione facta Presbytero, vel Diacono, vel Laico in necessitate, secundum *Gl. hic V. Diaconus* debet ita intelligi, quasi quis debeat, saltem iniculo mortis, si desit Presbyter, confiteri Diacono, non Presbytero, sive Clerico, sive Laico, vel ab eo absolvi possit, qui potestatem clavium habet, hoc enim apertè erroneum est. Negatur, *dis. 6. de poenit.* ubi dicitur, quod tanta est necessitas, ut si desit Sacerdos, confiteatur proximo, conatus, sed solum innuitur ibi licentia, non necessitas in necessitate confitendi non Presbytero, sed tem necessitas, vel obligatio id faciendi, non consilio tantum, non de precepto intelligitur.

esse, ut notat Navarr. *ibid.* n. 72. & *seqq.* quia etsi talis confessio non proficit ad absolutionem, potest tamen prodesse ad humilitatem, & sui confusionem, & ad satisfaciendum pro culpis temporalibus: ubi tamen n. 79. addit, non esse consaltum, etiam in articulo mortis, confiteri peccata mortalia non Presbytero, nisi sit persona prudens, & taciturna. Itaque quando in cit. c. 2. h. 1. dicitur, si fures confessi fuerint Presbytero, vel Diacono, intelligendum est, non quod debeant eorum confessiones excipere, vel eos absolvere, quamvis Presbyter sit minister idoneus: sed ut fures moribundi coram illis exhibeant signa contritionis, & poenitentiae, tanquam testibus, ob quæ sola non vult Ecclesia denegari etiam furibus decedentibus communionem Ecclesiasticam, quæ in eo consistit, ut ore pro mortuis, & oblationes fiant pro eis, & Ecclesiastica sepultura eis concedatur, siquidem saltem signa poenitentiae, ante mortem, exhibuerint, nam cui communicamus vivo, communicamus etiam jam defuncto, c. *Ex parte* 11. in fine, de *sepult.* Barbof. n. 5. Imò nec Eucharistia est eis neganda, quæ etiam sub Communionem hic continetur, ut tradit *Gl. fin. hic.* & sumitur ex c. *Poenitentes* 63. dist. 50. ubi in fine dicitur, quod Viaticum omnibus poenitentibus in morte positus non est denegandum. Ex quo inferunt communiter DD. quod sacra Communio etiam Reis ad mortem damnatis sit permitenda, Navarr. in *Man.* c. 25. n. 23. Clarus l. 5. §. fin. q. 99. n. 3. ubi tamen addit, quod eo die, quo communicant, propter reverentiam Vener. Sacramenti, non sint ultimo supplicio afficiendi: quin etiam ij, qui propter facinora sua suspenduntur in patibulo, vel aliâ morte violentâ afficiuntur, si poenitentes obiant, sepeliendi sunt in cimiterio Ecclesiastico, *Abb. hic* n. 3. nisi in poenam illis sepultura denegetur à Magistratu, ut sit in nostris partibus furibus, & ijs qui ad rotam damnantur, vel comburantur.

§. V.

De aliis diversis furtorum generibus, eorumq. pœnis.

XXXI. Queritur primò, quid sit sacrilegium, & quæ pœnæ sint statutæ in fures sacrilegos? Resp. primò, Sacrilegium est furtum rei sacræ, idque tripliciter committitur, vel auferendo rem sacram de loco sacro, vel sacram de non sacro, vel non sacram de sacro, prout habetur in c. *Quisquis* 21. §. *Similiter*, caus. 17. q. 5. quamvis *Aror* p. 1. *Instit.* l. 9. c. 27. q. 6. *Leß.* l. 2. c. 45. n. 14. & alij plures DD. putent, furtum rei non sacræ, sive non benedictæ, neque deputatæ ad usus Ecclesiasticos ablata ex loco sacro, & quæ non est custodia, vel securitatis causâ ibi deposita, vel Ecclesiæ concredita, sed tantum casu ibi relicta, & posita, non esse propriè dictum sacrilegium, sive furtum sacrilegium superaddens specie distinctam malitiam à furto, quia non habet peculiarem repugnantiam cum loci sanctitate, sed solum generalem quandam irreverentiam continet, adeoque pœnæ in sacrilegos fures statutæ tunc non incurruntur. Quare quando Joannes VIII. in cit. c. *Quisquis*, inter sacrilegia numerat furtum

rei non sacræ de loco sacro, id intelligi debet, si ex loco sacro, seu Ecclesia auferatur res, quæ quidem non est sacra, sed ad Ecclesiam aliquo modo pertinet, saltem quoad custodiam.

XXXII. Resp. secundò, Jure Civili, pœna furti sacrilegi, præcipuè quo res sacra de loco sacro furripitur, est extraordinaria, & arbitraria, ita tamen, ut juxta furti, rei, & personarum qualitatem, etiam ad mortem possit extendi, ut constat ex l. *Sacrilegi* 6. in princ. ff. ad *Leg. Jul. peculat.* ubi dicitur, quod sacrilegium, pro qualitate personæ, & rei conditione, & temporis, & ætatis, & sexûs, severius, vel clementius puniri debeat: ita ut sacrilegi fures aliquando ad bestias damnentur, nonnulli etiam vivi comburantur: alij verò in furca suspendantur, vel aliâ capite plectantur, l. *Sacrilegi* 9. ff. eod. Clarus §. *Sacrilegium* n. 3. Hostiens. in *Summa Rubr. de crim. sacril.* n. 3. h. t. Menoch. de *arbitr. Judic. casu* 289. Farinac. in *praxi crimin.* p. 7. q. 172. n. 11.

Similiter Jure Canonico diversæ pœnæ reperiuntur impositæ furibus, & prædonibus sacrilegis. Veluti primò pœna pecuniaria, c. *Quisquis* 21. in princ. caus. 17. q. 4. ubi habetur, quod sacrilegi reus XXX. libras argenti debet præstare Episcopis, vel Abbatibus, vel alijs personis, ad quas querimonis sacrilegi justè pertinet. Secundò, in *Can. Attendendum* 13. eadem caus. & q. sacrilegis triplex irrogatur pœna, ut perpetuâ damnentur infamiâ, quæ tamen non incurritur, nisi post sententiam condemnatoriam, *Farinac. cl. n. 22.* vel ut tradantur carceri, vel ut relegantur in perpetuum exilium. Tertiò in c. *Indignè* 21. caus. 12. q. 2. jubentur sacrilegi res Ecclesiarum injustè accipientes, vel possidentes, aut retinentes, nisi citò se correxerint, anathemate feriri, sive excommunicari. Eadem pœna excommunicationis in sacrilegos decreta est, usque ad congruam satisfactionem, in c. *Conquestus* 16. de foro compet. *Greg. Tholos. Syn. Jur. univ.* p. 3. l. 33. c. 15. n. 3.

XXXIII. Huc pertinet, quod etiam excommunicatio lata sit in *Extravag. Infideles unic.* h. t. *Inter communes*, in illos, qui furati sunt Thesaurum Ecclesiæ, quem ex mandato Clementis V. tres viri ibi nominati Perusio in Lucanam Civitatem deportaverunt, nisi intra quatuor mensium spatium, à die publicationis numerandum, integrè restituant. Et præcipitur, ut per Diocesanos locorum, & Rectores Ecclesiarum Parochialium omnes prædictum thesaurum asportantes, & alij, penes quos aliqua de thesauro fuerunt, vel adhuc existunt, singulis diebus Dominicis, & Festivis, pulsatis campanis, & candelis extinctis, excommunicati publicè denuntientur.

XXXIV. Cæterum crimen sacrilegij, adeoque etiam furti sacrilegi, est crimen mixti fori, ita ut etiam Laicus à Judice Ecclesiastico puniri possit, & præventioni locus sit inter sæcularem Judicem, & Ecclesiasticum, c. *Cum sit* 8. & ibi *Abb. n. 1.* & cit. c. *Conquestus* eod. *Diaz.* in *pract. crim. Can. c. 91.* in addit. *V. Definitionem*, lit. A. *Farinac. cit. q. 172. n. 3.* quamvis ex consuetudine solus Judex sæcularis de sacrilegio cognoscat in multis locis, teste *Claro c. l.* ubi ait, justum suspendi à se quendam, qui abstulit vas S. Eucharistiæ ex Ecclesia.

